

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БРОЈ: 11 0 К 003561 14 Кж 4
Бања Лука, 10.08.2015. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Обрена Бужанина, као предсједника вијећа, Даниеле Миловановић и Драгомира Миљевића, као чланова вијећа, уз судјеловање записничара Софије Рибих, у поступку за трајно одузимање имовине стечене извршењем кривичног дјела против Љ.С., као повезаног лица са осуђеним М.С. због продуженог кривичног дјела злоупотреба службеног положаја или овлашћења из члана 347. став 4. у вези са ставом 3. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалбама повезаног лица и њених пуномоћника Г.П. и Д.М. адвоката из Б., изјављених против рјешења Окружног суда у Бањој Луци, Посебног одјељења за организовани и најтеже облике привредног криминала број 11 0 К 003561 14 К 3-п од 30.10.2014. године, у сједници вијећа одржаној дана 10.08.2015. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Уважавањем жалби повезаног лица Љ.С. и њених пуномоћника, **укида се** рјешење Окружног суда у Бањој Луци, Посебног одјељења за организовани и најтеже облике привредног криминала број 11 0 К 003561 14 К 3-п од 30.10.2014. године у **дијелу** који се односи на трајно одузимање: трособног стана који се налази у Б.Л., у ..., трећи спрат, стан број ..., површине 96 м², изграђеног на катастарској парцели 977/2, Пос.Л. 2807, КО Б.Л., уписаног у Извод из књиге уложених уговора о откупу стамбених зграда и станова, лист број 12746/9 и гараже број 1, површине 14 м², изграђене на катастарској парцели 977/2, Пос.Л 2882, КО Б.Л. , уписане у Извод из књиге уложених уговора о продаји пословних зграда, пословних просторија и гаража, лист број 1085/2 и у том дјелу предмет враћа том суду на поновно одлучивање.

У преосталом дијелу првостепено рјешење остаје неизмјењено.

О б р а з л о ж е њ е

Рјешењем Окружног суда у Бањој Луци, Посебног одјељења за организовани и најтеже облике привредног криминала број 11 0 К 003561 14 К 3-п од 30.10.2014. године (које је донијето након што је Врховни суд Републике Српске рјешењем број 11 0 К 003561 12 Кж 3 од 24.07.2014. године, укинуо претходно рјешење првостепеног суда број 11 0 К 003561 13 К 2 од 06.12.2013. године и предмет вратио првостепеном суду), након поновљеног поступка за трајно одузимање имовине стечене извршењем кривичног дјела, усвојен је захтјев Специјалног тужилаштва Бања Лука бр. Т 19 0 КТФ 0000046 11 од

31.01.2013. године за трајно одузимање имовине стечене извршењем кривичног дјела, па је од власника имовине Љ.С., као повезаног лица чији је супруг, осуђени М.С., правоснажном пресудом Врховног суда Републике Српске број 11 0 К 003561 12 Кжк од 30.11.2012. године оглашен кривим због продуженог кривичног дјела злоупотребе службеног положаја или овлашћења из члана 347. став 4. у вези члана 3. Кривичног закона Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, бр. 49/03, са измјенама, у даљем тексту: КЗ РС), трајно одузета имовина и то:

- трособан стан који се налази у Б.Л., у ..., трећи спрат, стан број ..., површине 96 м2, изграђен на катастарској парцели 977/2, Пос.Л. 2807, КО Б.Л., уписан у Извод из књиге уложених уговора о откупу стамбених зграда и станова, лист број 12746/9,

- гаража број 1, површине 14м2, изграђена на катастарској парцели 977/2, Пос.Л. 2882, КО Б.Л., уписана у Извод из књиге уложених уговора о продаји пословних зграда, пословних просторија и гаража, лист број 1085/2,

- четворособан (4,0) стан (дуплекс) који се налази у Н.С., Република С., улица ..., улаз 1, спрат ПК (поткровље), стан број , површине 133,81 м2,

- гаражни простор: гаража Г15 (у дворишту) улаз 1, површине 20,21 м2 која се налази у Н.С. Република С., улица

Истим рјешењем одлучено је да се трајно одузета имовина повјерава на управљање Агенцији за ..., уз накнаду трошкова управљања одузетом имовином, а да ће одлуку о управљању трајно одузетом имовином, која се налази у Републици С., по правоснажности одлуке у овом предмету, донијети надлежни орган Републике С., сходно одредбама билатералних и међународних споразума који регулишу ову област. Такође је одлучено да по правоснажности тог рјешења, у складу са чланом 46. став 1. Закона о одузимању имовине стечене извршењем кривичног дјела („Службени гласник Републике Српске”, бр. 12/10, у даљем тексту. Закон о одузимању имовине), трајно одузета непокретна имовина која се налази у Републици Српској, постане својина Републике Српске, док ће о трајно одузетој непокретној имовини у Републици Србији одлучити надлежни орган Републике Србије, у складу са одредбама билатералних и међународних споразума који регулишу материју одузимања имовине стечене извршењем кривичног дјела.

На основу члана 4. Закона о одузимању имовине, а уз примјену члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 53/12 - у даљем тексту: ЗКП РС), а у вези са чланом 96. став 2. тачке а) и е) истог закона, повезано лице Љ.С. је обавезана да накнади трошкове поступка у износу од 1.046,00 КМ, те на име судског паушала да плати износ од 500,00 КМ.

Против наведеног рјешења, жалбе су благовремено изјавили повезано лице Љ.С. и њени пуномоћници. Повезано лице жалбу је изјавила због битних повреда одредаба кривичног поступка и због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са приједлогом да се побијано рјешење преиначи тако што

ће се одбити захтјев Специјалног тужилаштва за трајно одузимање имовине и укине привремена мјера забране отуђења, располагања и оптерећења имовине у РС. Пуномоћници повезаног лица жалбу су изјавили због битних повреда одредаба поступка за одузимање имовине стечене извршењем кривичног дјела и битних повреда одредаба кривичног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, због повреде Закона о одузимања имовине и због одлуке о трошковима поступка, са приједлогом да се побијано рјешење преиначи, тако што ће се одбити захтјев Специјалног тужилаштва као неоснован и преиначити одлука о трошковима поступка.

У писменом одговору на жалбе повезаног лица и њених пуномоћника, Специјални тужилац Свјетланка Бијелић је предложила да се жалбе одбију као неосноване.

Разматрајући спис, побијано рјешење, жалбе и одговор на жалбе, одлучено је као у изреци овог рјешења, из сљедећих разлога:

Неосновани су приговори из обе жалбе којима се истиче да је наступила застарјелост вођења овог поступка. Наиме, тачно је да је одредбом члана 29. став 3. Закона о одузимању имовине прописано да ће се поступак за трајно одузимање имовине стечене извршењем кривичног дјела окончати у року од двије године од правоснажности пресуде којом је окривљени оглашен кривим. Међутим, одредбом члана 29. Закона о одузимању имовине је прописан поступак у случају када је захтјев за трајно одузимање имовине поднесен у току првостепеног кривичног поступка, те се наведени рок за окончање поступка односи само на процесну ситуацију када је захтјев за трајно одузимање имовине поднесен у току првостепеног поступка, а на главном претресу власник се изјасни да оспорава захтјев. У конкретном случају захтјев за одузимање имовине није поднесен у току првостепеног поступка, већ након правоснажног окончања кривичног поступка против осуђеног М.С. и то у року од 1 (једне) године по правоснажности пресуде (како је то прописано одредбом члана 28. став 1. Закона о одузимању имовине), па се рок за окончање поступка трајног одузимања из члана 29. став 3. истог закона, не односи на ове поступке.

Неосновани су и жалбени приговори пуномоћника повезаног лица да је првостепени суд починио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка б) ЗКП РС, тврдњом да су тужилац и судија који су учествовали у овом поступку морали бити изузети, јер су поступали и у кривичном поступку против осуђеног М.С.

Наиме, чињеница што су тужилац и судија поступали и у кривичном поступку против осуђеног М.С., ни у ком случају не значи да су они морали бити изузети, нити та чињеница представља околност која указује на разумну сумњу у непристрасност тужиоца и судије, како се то у жалби истиче. Наиме, одредбама ЗКП РС, као ни одредбама Закона о одузимању имовине није прописана забрана да исти тужилац или исти судија учествује у кривичном поступку и у поступку за одузимање имовине стечене извршењем кривичног дјела, а у вези са тим истим кривичним поступком. Исто тако, ова околност сама по себи, без других важних разлога, не доводи у разумну сумњу непристрасност поступајућег тужиоца и судије, због чега су неосновани жалбени приговори да

је побијано рјешење донесено уз битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка б) ЗКП РС.

Што се тиче приговора из обе жалбе да је имовина која је предмет захтјева за одузимање имовине Специјалног тужилаштва стечена након што је покренут кривични поступак против М.С., затим приговора у погледу ретроактивне примјене закона, те приговора којима обе жалбе развијају тезу да не могу паралелно егзистирати мјера одузимање имовинске користи изречене уз осуду осуђеном М.С. за предметно кривично дјело и мјера одузимање имовине повезаном лицу, овај суд се саглашава са веома детаљним, аргументованим и ваљаним образложењем на ове жалбене приговоре, садржане на страни 10. и 11. побијаног рјешења, па се жалиоци упућују на те разлоге првостепеног суда.

Дакле, и по оцјени овог суда, са формалне стране, испуњене су све претпоставке да се може водити поступак у смислу одредбе Закона о одузимању имовине против Љ.С., јер је иста као супруга осуђеног М.С., повезано лице у смислу одредбе члана 3. тачка е) наведеног Закона, те да њена имовина може бити предмет овог поступка, без обзира што су предметни станови са гаражама купљени након што је покренут кривични поступак против сада осуђеног М.С. Ово стога што се у смислу одредбе члана 3. тачка а) Закона о одузимању имовине, под појмом имовине подразумјева скуп имовински права и обавеза власника имовине на непокретним и покретним стварима, затим приход или корист остварена непосредно или посредно из кривичног дјела, као и добро у које је она претворена или са којим је помјешана. У конкретном случају, како је то правилно закључио првостепени суд, предмет овог поступка је новац којим је Љ.С., као повезано лице купила спорну непокретну имовину и утврђивање да ли тај новац потиче из криминалне активности њеног супруга осуђеног М.С. Дакле, ради се о такозваном „продуженом одузимању имовине“, а овај појам, као и појам „криминална активност“, које првостепени суд користи у побијаном рјешењу, у Републици Српској су уведени управо доношењем Закона о одузимању имовине, што је евидентно из самог садржаја текста закона, без обзира што се ови појмови у закону децидно не помињу, али се исти користе у Међународним конвенцијама које је ратификовала Босна и Херцеговина и на које се правилно позива првостепени суд. При том, супротно наводима из жалбе повезаног лица, те Конвенције се не односе само на кривична дјела организовани криминал и тероризам, већ и на коруптивна кривична дјела, у која, свакако спада и кривично дјело злоупотреба службеног положаја, за које дјело, у продуженом облику је осуђен супруг повезаног лица, М.С.

Надаље, супротно приговорима из жалбе повезаног лица, првостепени суд, доношењем побијаног рјешења, није повредио начело законитости, јер је Законом о одузимању имовине прописана мјера одузимања имовинске користи и за кривично дјело за које је М.С. правоснажном пресудом осуђен, што већ ствара претпоставку да, уз испуњеност других услова, одређена имовина проистиче из криминалне активности, тј. из кривичних дјела чије постојање не мора да буде доказано. Законом о одузимању имовине је такође прописано и да се имовина може одузети и од повезаног лица, а у конкретном случају, како је већ напријед истакнуто, то је његова супруга Љ.С.. Осим тога, одузимање имовине стечене извршењем кривичног дјела у смислу Закона о одузимању имовине, није кривична санкција, већ је то мјера „*sui generis*“, као што је и

одузимање имовинске користи прописано у члану 94. и 95. КЗ РС. Међутим, супротно наводима из обе жалбе, мјера одузимања имовине стечене извршењем кривичног дјела предвиђена Законом о одузимању имовине, се може изрећи и у ситуацији када је осуђујућом пресудом за одређено кривично дјело изречена мјера одузимање имовинске корист, предвиђена КЗ РС. Ово стога што и поред сличности ових мјера, као што је њихов превентивни карактер, те њихов ресторативни карактер, обзиром да њихова примјена доводи до успостављања имовинског стања које је нарушено извршењем кривичног дјела, односно криминалном активношћу, оне се између себе разликују како по поступцима у којима се изричу, тако и по обиму имовине која се одузима, јер се приликом одузимања имовинске користи у смислу одредбе КЗ РС, одузима само чиста добит коју је учинилац кривичног дјела остварио извршењем тог кривичног дјела, док се код одузимања имовине у смислу одредбе Закона о одузимању имовине, одузима имовина стечена из криминалних активности, уколико је иста у очигледној несразмјери са законитим приходима и уколико извршилац кривичног дјела, повезана лица, оставиоц, правни слѣдбеник или треће лице као власник имовине, не докажу да су имовину стекли из законитих прихода.

Нису учињене ни битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. ЗКП РС, на које је указала жалба пуномоћника повезаног лица, а које су по тврдњама из жалбе учињене на начин што је првостепени суд повриједио одредбе члана 14. став 1. ЗКП РС. Наиме, супротно наводима из ове жалбе, по оцјени овог суда, првостепени суд је на једнак начин третирао странке у овом поступку и свакој страни је пружио исте могућности у погледу приступа доказима и њиховом извођењу на рочишту, при чему, су прихваћени многобројни приједлози повезаног лица и њених пуномоћника за извођење доказа. Исто тако, побијано рјешење је најприје изнијело садржај, а затим дало оцјену сваког изведеног доказа оптужбе и повезаног лица појединачно и у вези са осталим доказима, те је при том дало оцјену и противријечних доказа. Дакле, првостепени суд је дао могућност повезаном лицу и њеним пуномоћницима да своје аргументе супротставе аргументима оптужбе, због чега су неосновани и приговори ове жалбе да је одбрана на било који начин током првостепеног поступка, доведена у неравноправни положај у односу на оптужбу, нити да је дошло до повреде принципа једнакости оружја садржаног у одредби члана 14. став 2. ЗКП РС.

У приговору мањкавости чињеничне основе побијаног рјешења, обе жалбе сматрају да је побијано рјешење производ погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и да је првостепени суд на бази погрешне оцјене изведених доказа, извео погрешан закључак да је имовина власништво повезаног лица Љ.С., а која је предмет овог поступка, купљена од новчаних средстава стечених кривичним дјелом.

Позивајући се на доказе изведене пред првостепеним судом по захтјеву за трајно одузимање имовине, првостепени суд је извео правилан закључак да је имовина – стан и гаражни простор у Републици С. (ближе описани у ставу 1. тачке 3. и 4. изреке побијаног рјешења), власништво повезаног лица Љ.С., а која је предмет овог поступка, купљена од новчаних средстава стечених кривичним дјелом. У прилог таквом закључку побијаног рјешења иду многобројни докази изведени током поступка пред првостепеним судом од стране специјалног

тужиоца који се наводе у образложењу рјешења, а који су и по оцјени овога суда правилно оцјењени на начин који прописује одредба члана 295. став 2. ЗКП РС. Оцјењени су и сви докази одбране. Сви ти докази оцјењени су како појединачно тако и у међусобној повезаности, те је таквом оцјеном несумњиво утврђено да је имовина – стан и гаражни простор у Републици С. (ближе описани у ставу 1. тачке 3. и 4. изреке побијаног рјешења), власништво Љ.С., као повезаног лица чији је супруг, осуђени М.С., правоснажном пресудом Врховног суда Републике Српске (која је наведена у уводном дијелу образложења овог рјешења), оглашен кривим због продуженог кривичног дјела злоупотребе службеног положаја или овлашћења из члана 347. став 4. у вези члана 3. КЗ РС, купљена од новчаних средстава стечених кривичним дјелом, извршеног у периоду од новембра мјесеца 2006. године до почетка 2008. године. О свему томе је побијано рјешење изнијело детаљно и ваљано образложење, које у цијелости прихвата и овај суд и које се овдје неће интрепретирати, па се жалиоци упућују на садржај тог образложења.

Стога су приговори жалби повезаног лица и њених пуномоћника, упућени мањкавости чињеничне основе побијаног рјешења у дијелу који се односи на трајно одузету имовину (стан и гаражни простор у Републици С., неосновани и на тако утврђено чињенично стање правилно је примјењен Кривични закон и Закон о одузимању имовине, због чега је неоснован и приговор жалбе пуномоћника повезаног лица у основу побијања пресуде због повреде закона.

Насупрот томе, основано се жалбама повезаног лица и њених пуномоћника указује да је првостепено рјешење у дијелу који се односи на трајно одузимање имовине (стан и гаража у РС), ближе описани у ставу 1. тачке 1. и 2. изреке побијаног рјешења, донијето на основу погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Наиме, напријед цитираном правоснажном пресудом Врховног суда Републике Српске, на основу члана 94. и 95. КЗ РС од осуђеног М.С. одузета је имовинска корист прибављена кривичним дјелом у износу од 35.000,00 КМ. Након правоснажности те пресуде, специјално тужилаштво је на основу Закона о одузимању имовине, поднијело захтјев за трајно одузимање имовине стечене извршењем кривичног дјела, између осталог, одузимање стана и гараже у Б.Л. (ближе описани у ставу 1. тачке 1. и 2. изреке побијаног рјешења), те је тај стан (заједно са гаражом), побијаним рјешењем одузет од повезаног лица Љ.С..

Није спорно да се мјера одузимања имовине стечене извршењем кривичног дјела предвиђена Законом о одузимању имовине, може изрећи и у ситуацији када је изречена мјера одузимање имовинске користи, предвиђена КЗ РС, како је већ напријед истакнуто. Међутим, по оцјени овог суда, првостепени суд је приликом доношења одлуке о трајном одузимању стана и гараже у Б.Л., потпуно занемарио чињеницу да је цитираном правоснажном пресудом Врховног суда Републике Српске, донијета одлука о одузимању директне имовинске користи из извршеног кривичног дјела и то у износу од 35.000,00 КМ и да се ради о имовинској користи коју је осуђени директно прибавио извршењем радње описане у тачки 2. изреке те пресуде, која радња улази у састав продуженог кривичног дјела злоупотребе службеног положаја или

овлашћења из члана 347. став 4. у вези члана 3. КЗ РС, за које је том пресудом М.С. оглашен кривим. Наведеним износом имовинске користи осуђени је отплаћивао рате кредита управо за стан у Б.Л. у ... , трећи спрат, стан број ..., површине 96 м² (заједно са гаражом), како то произилази из тачке 2. изреке наведене пресуде и разлога у образложењу те пресуде. Истовремено, побијаним рјешењем је од повезаног лица Љ.С. трајно одузет стан са гаражом, у вриједности од 130.000,00 КМ, уз утврђење првостепеног суда да се ради о имовини која је проистекла из кривичног дјела. Притом, првостепени суд је потпуно занемарио чињеницу да је правоснажном пресудом донијета одлука о одузимању директне имовинске користи из извршеног кривичног дјела и то у износу од 35.000,00 КМ, а који износ је употребљен за отплаћивање рате кредита за исти стан, којег је побијаним рјешењем трајно одузео.

Надаље, у вези са приговорима из обе жалбе, којима се оспорава утврђење првостепеног суда у погледу законито стечених прихода осуђеног лица М.С. и његове супруге Љ.С. и укупне вриједности њихове имовине, овај суд запажа да је несразмјера законитих прихода (уз одбитак трошкова) и имовине, утврђена од стране вјештака оптужбе мр Р.И. (чије вјештачење је првостепени суд у цијелости прихватио), у износу од 294.560,35 КМ, док је укупна вриједност одузете имовине по рјешењу првостепеног суда у износу од 352.789,61 КМ, из чега произилази да је првостепени суд побијаним рјешењем повезаном лицу одузео имовину чија вриједност премашује износ утврђене несразмјере и то за износ од 58.229,26 КМ, који износ би према вјештаку Иконићу, представљао законит приход, при чему овај суд наглашава да трајно одузимање имовине може обухватити само ону имовину која премашује законите приходе, јер супротно становиште би значило кажњавање, што је противно правној природи института трајног одузимања имовине проистекле из кривичног дјела.

Из наведеног произилази да је доведена у питање правилност закључка побијаног рјешења да имовина у РС (ближе описана у ставу 1. тачке 1. и 2. изреке побијаног рјешења), за коју је специјални тужилац поднио захтјев за трајно одузимање од повезаног лица, у цијелини стечена из незаконитих прихода.

Због тога је ваљало уважавањем жалби повезаног лица и њених пуномоћника, побијано рјешење укинути у дијелу који се односи на трајно одузимање имовине која се састоји од трособног стана у Б.Л., ..., трећи спрат, стан број 12, површине 96 м² и гараже број 1, површине 14м², изграђене на катастарској парцели 977/2, Пос.Л 2882, КО Б.Л. и у том дјелу предмет вратити првостепеном суду на поновно одлучивање.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано овим рјешењем, при чему ће имати у виду и остале жалбене наводе који се односе на овај дио побијаног рјешења, с посебним освртом на разрјешење чињеничног питања статуса имовине која се састоји од пословног простора у Модричи, с обзиром на противријечне налазе вјештака оптужбе и одбране у том смислу (по вјештаку оптужбе тај пословни простор егзистира као имовина повезаног лица, а по вјештаку одбране пословни простор у спорном

периоду је и набављен и продат). Након тога ће бити у могућности да донесе правилну и закониту одлуку.

На основу наведеног одлучено је као у изреци овог рјешења на основу 34. став 1. Закона о одузимању имовине у вези са чланом 337. став 3. ЗКП РС.

Записничар
Софија Рибич

Предсједник вијећа
Обрен Бужанин

За тачност отправака овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић